

Прикарпатський національний університет імені Василя
Стефаника
Навчально-науковий юридичний інститут

Зеліско А.В.

АКЦІОНЕРНЕ ПРАВО

методичні вказівки

**для підготовки до семінарських занять здобувачів
другого рівня вищої освіти (магістерського)
першого курсу денної форми навчання
спеціальності «Право»**

Івано-Франківськ – 2023

Затверджено на засіданні кафедри цивільного права навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №9 від «16» лютого 2023 р.)

Схвалено Науково-методичною радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №4 від «3» травня 2023 р.)

Рекомендовано до друку Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №8 від «25» травня 2023 р.)

Рецензенти:

Зозуляк О.І. – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного права Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Гейнц Р.М. – кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри цивільного права Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Зеліско А.В.

349 Зеліско А. В. Акціонерне право : методичні вказівки для підготовки до семінарських занять здобувачів другого рівня вищої освіти (магістерського) першого курсу денної форми навчання спеціальності 081 «Право» [текст]. Івано-Франківськ: Навчально-науковий юридичний інститут ПНУ ім. В. Стефаника, 2023. 63 с. (3 а.а.)

Дисципліна «Акціонерне право» є складовою частиною підготовки фахівців у галузі юриспруденції. Вивчення дисципліни дозволить сформувати у здобувачів системні і комплексні знання стосовно поняття акціонерного права та його місця в системі права; особливостей суб'єктного складу акціонерних правовідносин та підстав їх виникнення, зміни і припинення тощо. Засвоєння здобувачами знань в галузі акціонерного права забезпечить формування у них навиків щодо практичного застосування норм законодавства, які регулюють правовий статус акціонерних товариств та статус їх акціонерів.

© Зеліско А. В., 2023

© Прикарпатський
національний університет
імені Василя Стефаника,
2023

ЗМІСТ

Вступ

Програма навчальної дисципліни

Плани і завдання семінарських занять для здобувачів другого освітнього рівня (магістерського) денної форми навчання

Базова рекомендована література

Додаткова рекомендована література

Вступ

Динаміка зайнятості, капіталу, товарів і технологій призводить до активізації поширення корпоративних форм діяльності

Акціонерне право є одним із тих новітніх правових інститутів, виникнення яких зумовлено становленням ринкових відносин в Україні. Необхідність вивчення даної дисципліни є наслідком виникнення значної кількості юридичних осіб, заснованих на приватному капіталі – акціонерних товариств.

Важливість вказаних юридичних осіб є безумовною, адже вони виступають популярним засобом реалізації економічних та соціальних інтересів громадян та держави. Акціонерні товариства є найскладнішою формою господарських товариств в силу наявності в них статусу емітента цінних паперів та, відповідно, установлення в законодавстві цілого ряду підвищених вимог до їх створення та діяльності, залучення особливого регулятора їх діяльності тощо. Тому вивчення цієї дисципліни є невідємним елементом тих знань і навиків, які потрібні сучасному юристу, дійсно затребуваному на ринку правових послуг.

Предметом навчальної дисципліни «Акціонерне право» є сукупність законодавчих і інших нормативно-правових актів, що регулюють акціонерні відносини.

Мета навчальної дисципліни «Акціонерне право» полягає у конкретизації уявлень про акціонерні товариства, про значення акціонерного права у формуванні основ ринкової економіки у державі; у систематизації знань у сфері акціонерного права. Дана дисципліна покликана: розкрити особливості виникнення, формування та розвитку акціонерних товариств в Україні, зробити наголос на окремих недоліках правового регулювання їх діяльності. Завдання дисципліни є формування в здобувачів розуміння правової природи акціонерних відносин; озброєння їх знаннями основних концепцій розуміння сутності акціонерного права; формування в здобувачів навиків щодо практичного застосування норм законодавства, які регулюють правовий статус акціонерних товариств.

Програма дисципліни «Акціонерне право»

Тема 1. Поняття та предмет акціонерного права..

Поняття акціонерного права. Предмет та метод акціонерного права. Особливості формування акціонерного права в Україні. Акціонерні товариства як об'єднання капіталів. Закон України «Про акціонерні товариства» - спеціальний нормативний акт акціонерного права..

Тема 2. Історичний розвиток акціонерних товариств.

Виникнення терміну «акціонерне товариства», його співвідношення з терміном «юридична особа», «корпорація». Виникнення та розвиток акціонерних компаній. Етапи історичного розвитку акціонерного права. Розвиток акціонерного права в країнах Західної Європи, в США. Процеси становлення акціонерного права в дореволюційній Росії та СРСР.

Тема 3. Система ознак акціонерного товариства.

Загальні ознаки акціонерних товариств як юридичних осіб. Ознаки акціонерних товариств як корпорацій. Організаційно-правова форма акціонерних товариств. Типи акціонерних товариств. Спеціальні ознаки акціонерних товариств.

Тема 4. Створення акціонерних товариств.

Юридичний склад, що є підставою виникнення акціонерних товариств. Засновники акціонерних товариств. Відмінність понять «засновник» та «учасник». Рішення засновників (-ка) про створення акціонерного товариств. Засновницький договір акціонерного товариств. Установчі документи акціонерного товариства. Державна реєстрація акціонерних товариств.

Тема 5. Статутний капітал акціонерних товариств.

Поняття, функції та формування статутного (складеного) капіталу акціонерного товариства. Збільшення та зменшення статутного (складеного капіталу) акціонерного товариства. Порядок сплати засновниками акцій акціонерного товариства: грошових коштів, нерухомого чи рухомого майна, майнові права інтелектуальної власності, майнові права, корпоративні права інших юридичних осіб.

Тема 6. Система органів управління в акціонерному товаристві.

Поняття органу управління акціонерним товариств. Поняття та складові корпоративного управління в акціонерних товариств. Система органів управління в АТ. Поняття та компетенція загальних зборів акціонерного товариства. Порядок денний загальних зборів та пропозиції до його порядку денного. Порядок проведення загальних зборів. Кворум зборів. Лічильна

комісія. Позачергові загальні збори. Загальні збори акціонерів у формі заочного голосування. Особливості проведення ЗЗ товариством, що складається з однієї особи. Наглядова рада АТ: компетенція, обрання членів та голови наглядової ради. Засідання наглядової ради. Комітети наглядової ради. Корпоративний секретар. Дострокове припинення повноважень членів наглядової ради. Виконавчий орган АТ: засади діяльності. Колегіальний та одноосібний виконавчий орган. Припинення повноважень голови та членів виконавчого органу. Ревізійна комісія (ревізор).

Тема 7. Правовий статус акціонера.

Поняття та складові правового статусу акціонера. Поняття та правова природа корпоративних прав акціонера. Класифікація корпоративних прав. Право на участь в управлінні корпоративною юридичною особою. Право на отримання інформації про діяльність корпоративної юридичної особи. Право на отримання прибутку. Виплата дивідендів в акціонерних товариствах. Право на відчуження акцій, частки в статутному (складеному) капіталі. Право на вихід з товариства в установленому законом порядку. Право на одержання частки активів при ліквідації товариства. Обов'язки акціонера.

Тема 8. Правовий режим акцій.

Поняття та ознаки акції як цінного паперу. Поняття та порядок емісії акцій. Типи та класи акцій і відмінність корпоративних прав, які ними посвідчуються. Порядок ведення реєстрів акцій у бездокументарній формі. Особливості відчуження акцій шляхом купівлі-продажу, міни та дарування.

Тема 9. Здійснення акціонерами права на інформацію про акціонерне товариство.

Право на інформацію про діяльність товариства. Порядок отримання інформації про діяльність товариства. Публічна інформація АТ. Інсайдерська інформація.

Тема 10. Здійснення акціонерами права на участь в управлінні акціонерним товариством.

Право на участь в управлінні АТ та його складові. Участь у проведенні загальних зборів АТ. Участь в голосуванні на загальних зборах АТ. Участь у формуванні порядку денного загальних зборів АТ. Участь у проведенні заочних загальних зборів. Участь у формуванні колегіальних органів управління АТ. Участь в наглядовій раді АТ.

Тема 11. Корпоративні правочини в акціонерному товаристві.

Поняття корпоративного правочину та його кваліфікуючі ознаки. Предмет та істотні умови корпоративних правочинів. Права та обов'язки сторін за корпоративним правочином. Значні

правочини в АТ. Правочини із заінтересованістю в АТ. Визнання правочинів в АТ недійсними.

Тема 12. Корпоративні конфлікти в акціонерному товаристві.

Поняття корпоративного конфлікту та його особливості в АТ. Сучасні механізми встановлення контролю над АТ. Поглинання АТ. Рейдерство. Методики застосування «корпоративного шантажу» («грінмейл») в АТ. Засоби захисту прав акціонерів під час захоплення акціонерних товариств. Досвід зарубіжних країн при вирішенні корпоративних конфліктів в АТ.

Плани і завдання семінарських занять для здобувачів другого освітнього рівня (магістерського) денної форми навчання

Тема 1. Поняття та предмет акціонерного права. (2 год.)

При вивченні цієї теми здобувачам варто звернути увагу на співвідношення корпоративного та акціонерного права, яке, по суті, являє собою загальне та спеціальне. Потрібно враховувати спеціальні ознаки акціонерних відносин у порівнянні із корпоративними, виокремивши таким чином особливості предмета акціонерного права. Метод акціонерного права також відзначається особливістю на фоні методів регулювання корпоративних відносин. Для акціонерних відносин притаманні дещо більша вага публічно-правових

методів регулювання в силу залучення до акціонерних відносин особливого регулятора для контролю за емісією акцій та веденням їх обліку у електронній депозитарній системі.

Питання для обговорення

1. Поняття акціонерного права. Предмет та метод акціонерного права.
2. Особливості формування акціонерного права в Україні.
3. Акціонерні товариства як об'єднання капіталів.
4. Закон України «Про акціонерні товариства» - спеціальний нормативний акт акціонерного права.

Ключові поняття і терміни: предмет акціонерного права, акціонерні відносини, метод акціонерного права, імперативний метод, диспозитивний метод.

Індивідуальні доповіді: Новації Закону України «Про акціонерні товариства».

Теоретичне завдання:

Завдання 1. Складіть таблицю порівняльну ознак корпоративних відносин та акціонерних відносин.

Завдання 2. Випишіть із Закону України «Про акціонерні товариства» диспозитивні та імперативні норми.

Завдання 3. Складіть порівняльно-правову таблицю ознак товариств, що є об'єднаннями капіталів та товариств, що є об'єднаннями осіб.

Питання та завдання для контролю та самоконтролю:

Якої частини акціонерних відносин стосується імперативний метод регулювання?

Які ознаки характерні для акціонерних відносин?

У чому проявляється диспозитивність правового регулювання акціонерних відносин?

Розкрийте основні етапи регулювання акціонерних товариств в законодавстві України.

Література для опрацювання:

Бровченко Т. І. Установчі документи юридичних осіб за законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2015. 20 с.

Васильєва В.А. Корпорації як суб'єкти корпоративних відносин. *Вдосконалення правового регулювання корпоративних відносин в сучасних умовах*: матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару, (Івано-Франківськ, 25-26 вересня 2009 р.) / Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва АПрН України, Юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2010. С. 56-63.

Вінник О.М. Публічні та приватні інтереси в господарських товариствах: проблеми правового забезпечення: Монографія. К.: Атіка, 2003. 352 с.

Вінник О.М. Науково-практичний коментар Закону України «Про акціонерні товариства». К.: Юрінком Інтер, 2009. 312 с.

Глусь Н. С. Корпорації та корпоративне право: поняття, основні ознаки та особливості захисту. автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Спец. 12.00.03. К., 2000. 18 с.

Корпоративне право України: підручник / [В.В. Луць, В.А. Васильєва, О.Р. Кібенко, І.В. Спасибо-Фатєєва]; за заг. ред. В.В. Луця. К.: Юрінком Інтер, 2010. 384 с.

Корпоративне право Австрії та України : монографія / Васильєва В.А., Ковалишин О.Р., Вікторія Робертсон [та ін.]; за

ред. проф. В.А. Васильєвої. Івано-Франківськ, 2015. 250 с.

Кочергіна К.О. Зміст організаційно-правових форм підприємницьких товариств: інтереси, функції, правові засоби : Автореф. дис... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Нац. юрид. акад. України ім. Я.Мудрого. Х., 2005. 20 с.

Кравчук В. М. Корпоративне право. Науково-практичний коментар законодавства та судової практики. К.: Істина, 2005. 720 с.

Крупка Ю.М. Науково-практичний коментар Закону України «Про господарські товариства». К.: Юрінком Інтер, 2008. 272 с.

Кучеренко І. М. Організаційно-правові форми юридичних осіб приватного права: монографія. К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ДП «Юридичне видавництво «Аста», 2004. 328 с.

Саракун І.Б. Здійснення корпоративних прав учасниками (засновниками) господарських товариств (цивільно-правовий аспект): монографія. К.: НДІ приватного права і підприємництва АПрН України, 2009. 156 с.

Вінник О.М. Деякі проблеми вдосконалення правового регулювання корпоративних відносин в акціонерних товариствах. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2010. № 2. С. 50-53. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npna_u_2010_2_16

Корпоративне право: проблеми теорії та практики: монографія. За заг. ред. проф. В.А. Васильєвої. Івано-Франківськ, 2017. 612 с.

Галіахметов І. А., Науменко О.С. Корпоративні відносини в акціонерному товаристві: від проблем кваліфікації до меж правового регулювання. *Науковий вісник Ужгородського*

національного університету. Серія : Право. 2020. Вип. 60. С. 57-62. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2020_60_14

Брижко Є. М. Проблеми розвитку та функціонування акціонерних товариств після реформування. *Молодий вчений*. 2018. № 11(2). С. 788-790. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_11\(2\)_64](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_11(2)_64)

Лавріненко О. В., Фролова Т.О., Ананьєв М.Ю. Акціонерні товариства в умовах євроінтеграційної трансформації українського законодавства. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 21-22. С. 23-29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2020_21-22_6

Леонов К. Ю. Корпоративні права в акціонерних товариствах та особливості їх реалізації. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2020. Вип. 88. С. 117-127. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dip_2020_88_14

Бондарєв Е. М. Окремі питання імперативності та диспозитивності регулювання акціонерних правовідносин. *Право і Безпека*. 2019. № 3. С. 72-76. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2019_3_12

Корпоративне право крізь призму судової практики: монографія / за ред. І.В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ЕКУС, 2021. 512 с.

Цікало В.І. Засада пропорційності здійснення корпоративних прав: монографія. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка. 2022. 588 с.

Тема 2. Система ознак акціонерного товариства. (2 год.)

При вивченні даної теми здобувачі повинні проаналізувати правовий статус акціонерних товариств у різних його іпостасях: як юридичної особи приватного права; як

корпорації; як організаційно-правової форми господарського товариства. Внаслідок розгляду винесених на обговорення питань здобувачі повинні визначати ознаки, за якими варто відмежовувати АТ від інших організаційно-правових форм господарських товариств. Повинні чітко розуміти відмінність між організаційно-правовою формою АТ та типом АТ.

Питання для обговорення

1. Загальні ознаки акціонерних товариств як юридичних осіб. Ознаки акціонерних товариств як корпорацій.
2. Організаційно-правова форма акціонерних товариств.
3. Типи акціонерних товариств.
4. Спеціальні ознаки акціонерних товариств.

Ключові поняття і терміни: господарське товариство; акціонерне товариство; юридична особа приватного права, корпорація.

Індивідуальні доповіді: «Правовий статус афілійованих юридичних осіб», «Правове регулювання транснаціональних корпорацій».

Теоретичне завдання:

Завдання 1.

Словникова робота (зазначити в конспекті дефініцію запропонованих понять): правовий статус, господарське товариство, публічне акціонерне товариство, приватне акціонерне товариство, холдингова компанія, корпоративна юридична особа, організаційно-правова форма.

Завдання 2.

Складіть схему відмінностей правового статусу публічних та приватних акціонерних товариств.

Завдання 3.

Складіть таблицю порівняльно-правової характеристики переваг та недоліків акціонерного товариства та товариства з обмеженою відповідальністю, використовуючи наступні критерії: розмір статутного капіталу, відповідальність учасників, кількість учасників, обмеження щодо створення, установчі документи, порядок здійснення управління.

Практичне завдання:

Завдання 1.

ПрАТ «Згарда» прийняло рішення про зменшення статутного капіталу, повідомивши про це усіх кредиторів товариства. Вартість статутного капіталу, яка утворилася б внаслідок його зменшення, відповідала вимогам закону щодо мінімального його розміру. ТОВ «Юність», що виступає одним із кредиторів ПрАТ, надіслало заперечення проти такого рішення, вважаючи, що внаслідок цього ПрАТ не матиме права зменшувати статутний капітал. Спір передано на вирішення до управління НКЦПФР.

Яким чином НКЦПФР повинна вирішити цей спір? Яке вирішення спору буде у випадку, якщо внаслідок зменшення статутного капіталу його вартість буде нижчою за встановлений законодавством мінімальний розмір статутного капіталу?

Завдання 2.

ПрАТ «Зоря» прийняло рішення про випуск привілейованих акцій, розмір яких становить 30% статутного

капіталу. *Чи відповідає прийняте рішення чинному законодавству? Обґрунтуйте відповідь.*

Завдання 3.

Дві юридичні особи - публічне акціонерне товариство «АБВ», створене в процесі корпоратизації, та приватне підприємство зі 100% іноземним капіталом «ПМ-інвест» прийняли рішення про створення товариства з обмеженою відповідальністю зі статутним капіталом 10 000 грн. Частка кожного з учасників складає 50%, тобто 5 000 грн. Для реєстрації цього товариства районна державна адміністрація вимагає від учасників довідку Антимонопольного комітету про згоду на створення такого підприємства та відмітку податкової адміністрації відповідного району на реєстраційній карті підприємства про взяття його на облік, а також надання директором нового підприємства довідки з податкової інспекції за місцем його проживання про присвоєння йому ідентифікаційного коду платника податків.

Чи є законними вимоги районної державної адміністрації? Яким чином слід діяти учасникам для захисту їх прав?

Питання та завдання для контролю та самоконтролю:

Дайте визначення поняття господарського товариства?

Які нормативно-правові акти дають визначення акціонерних товариств?

Перерахуйте критерії поділу акціонерних товариств на типи?

Чому акціонерні товариства належать до об'єднання капіталів?

Які позитивні та негативні риси є характерними для акціонерних товариств?

Література для опрацювання:

Бровченко Т. І. Установчі документи юридичних осіб за законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2015. 20 с.

Васильєва В.А. Корпорації як суб'єкти корпоративних відносин. *Вдосконалення правового регулювання корпоративних відносин в сучасних умовах*: матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару, (Івано-Франківськ, 25-26 вересня 2009 р.) / Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва АПрН України, Юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2010. С. 56-63.

Вінник О.М. Публічні та приватні інтереси в господарських товариствах: проблеми правового забезпечення: Монографія. К.: Атіка, 2003. 352 с.

Вінник О.М. Науково-практичний коментар Закону України «Про акціонерні товариства». К.: Юрінком Інтер, 2009. 312 с.

Глусь Н. С. Корпорації та корпоративне право: поняття, основні ознаки та особливості захисту. автореф. дис. ... канд.. юрид. наук. Спец. 12.00.03. К., 2000. 18 с.

Корпоративне право України: підручник / [В.В. Луць, В.А. Васильєва, О.Р. Кібенко, І.В. Спасиво-Фатєєва]; за заг. ред. В.В. Луця. К.: Юрінком Інтер, 2010. 384 с.

Корпоративне право Австрії та України : монографія / Васильєва В.А., Ковалишин О.Р., Вікторія Робертсон [та ін.]; за ред. проф. В.А. Васильєвої. Івано-Франківськ, 2015. 250 с.

- Кочергіна К.О. Зміст організаційно-правових форм підприємницьких товариств: інтереси, функції, правові засоби : Автореф. дис... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Нац. юрид. акад. України ім. Я.Мудрого. Х., 2005. 20 с.
- Кравчук В. М. Корпоративне право. Науково-практичний коментар законодавства та судової практики. К.: Істина, 2005. 720 с.
- Крупка Ю.М. Науково-практичний коментар Закону України «Про господарські товариства». К.: Юрінком Інтер, 2008. 272 с.
- Кучеренко І. М. Організаційно-правові форми юридичних осіб приватного права: монографія. К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ДП «Юридичне видавництво «Аста», 2004. 328 с.
- Саракун І.Б. Здійснення корпоративних прав учасниками (засновниками) господарських товариств (цивільно-правовий аспект): монографія. К.: НДІ приватного права і підприємництва АПрН України, 2009. 156 с.
- Корпоративне право: проблеми теорії та практики: монографія. За заг. ред. проф. В.А. Васильєвої. Івано-Франківськ, 2017. 612 с.
- Кадикало О. І. Сучасні особливості правової регламентації діяльності акціонерних товариств. *Право і суспільство*. 2018. № 4(2). С. 87-91. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2018_4\(2\)_17](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2018_4(2)_17)
- Товкун І. М., Дуброва Г.О. Особливості правового статусу публічного акціонерного товариства. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. Серія : Юридичні науки. 2020. № 10. С. 44-47. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjiu_2020_10_8
- Гарагонич О. В. Проблеми ліквідації акціонерних товариств та шляхи їх вирішення.

Аналітично-порівняльне правознавство. 2021. № 1. С. 54-58. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/anpopr_2021_1_12

Лаврінченко О. В., Фролова Т.О., Ананьєв М.Ю. Акціонерні товариства в умовах євроінтеграційної трансформації українського законодавства. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 21-22. С. 23-29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2020_21-22_6

Рибалко Т. Ф. Вплив новел законодавства України на правовий статус акціонерних товариств. *Молодий вчений*. 2018. № 11(2). С. 912-915. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_11\(2\)_95](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_11(2)_95)

Корпоративне право крізь призму судової практики: монографія / за ред. І.В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ЕКУС, 2021. 512 с.

Цікало В.І. Засада пропорційності здійснення корпоративних прав: монографія. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка. 2022. 588 с.

Тема 3. Створення акціонерних товариств (2 год.)

При вивченні цієї теми потрібно враховувати, що кожна корпоративна юридична особа має відмінну процедуру створення і акціонерні товариства за цим критерієм найскладніші. Складність процедури створення акціонерного товариства детермінована емісією акцій і формуванням значної суми мінімального статутного капіталу, визначеного у законодавстві. Фінальний етап створення акціонерного товариства такий самий, як і в інших юридичних осіб – державна реєстрація. Однак, після державної реєстрації відбуваються додаткові процедурні кроки, пов'язані із реєстрацією емітованого товариством випуску акцій.

Питання для обговорення

1. Юридичний склад, що є підставою виникнення акціонерних товариств. Засновники акціонерних товариств. Відмінність понять «засновник» та «учасник».
2. Рішення засновників (-ка) про створення акціонерного товариств. Засновницький договір акціонерного товариств.
3. Установчі документи акціонерного товариства.
4. Державна реєстрація акціонерних товариств.

Ключові поняття і терміни: державна реєстрація, установчі документи, статут, засновницький договір, засновник, акціонер.

Індивідуальна доповідь: Особливості формування статутного капіталу акціонерного товариства.

Теоретичне завдання:

Складіть поетапну схему організаційного етапу створення акціонерного товариства.

Практичне завдання:

Завдання 1.

При заснуванні ПрАТ засновники за спільною домовленістю уклали між собою засновницький договір, нотаріально його посвідчивши. Державний реєстратор відмовив у здійсненні державної реєстрації ПрАТ на підґрунті відсутності у поданому йому засновниками пакеті документів укладеного ними засновницького договору. Чи правомірні дії державного реєстратора? Обґрунтуйте відповідь.

Завдання 2.

Державним реєстратором було відмовлено у проведенні державної реєстрації ПАТ «Арт» у зв'язку із відсутністю у проекті статуту ПАТ відомостей про його місцезнаходження. Чи

правомірні дії державного реєстратора та де повинні міститися відомості про місцезнаходження ПАТ? Яким чином визначається місцезнаходження ПАТ?

Завдання 3.

Громадяни К., С. та Б. уклали письмовий засновницький договір про створення акціонерного товариства, визначивши в ньому систему органів управління товариством, розмір статутного капіталу товариства, умови про категорії акцій, що випускаються товариством. Чи відповідає законодавству форма та зміст такого договору? Якщо ні, то вкажіть в якій формі укладається такий договір та які відомості повинен містити? Чи є такий документ установчим документом товариства?

Питання та завдання для контролю та самоконтролю:

Яка форма сплати акцій при заснуванні акціонерного товариства передбачена законодавством?

Чи передбачена законодавчо максимальна межа розміру статутного капіталу?

Чи установлені законодавчо обмеження щодо засновницького складу акціонерного товариства?

Порядок державної реєстрації акціонерного товариства?

Література для опрацювання:

Кравчук В. М. Корпоративне право. Науково-практичний коментар законодавства та судової практики. К.: Істина, 2005. 720 с.

Крупка Ю.М. Науково-практичний коментар Закону України «Про господарські товариства». К.: Юрінком Інтер, 2008. 272 с.

Кучеренко І. М. Організаційно-правові форми юридичних осіб приватного права: монографія. К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ДП «Юридичне видавництво «Аста», 2004. 328 с.

Саракун І.Б. Здійснення корпоративних прав учасниками (засновниками) господарських товариств (цивільно-правовий аспект): монографія. К.: НДІ приватного права і підприємництва АПрН України, 2009. 156 с.

Корпоративне право: проблеми теорії та практики: монографія. За заг. ред. проф. В.А. Васильєвої. Івано-Франківськ, 2017. 612 с.

Корпоративне право крізь призму судової практики: монографія / за ред. І.В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ЕКУС, 2021. 512 с.

Костова Н.І. Договір про створення акціонерного товариства. Часопис цивілістики. 2015. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/8330/Chasopys%20105-108.pdf.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Костова Н.І. Правова природа відносин, які виникають при створенні акціонерного товариства. *Науковий Вісник міжнародного гуманітарного університету*. Сер. Юриспруденція. 2013. №5. С. 118-122.

Брижко Є. М. Проблеми розвитку та функціонування акціонерних товариств після реформування. *Молодий вчений*. 2018. № 11(2). С. 788-790. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_11\(2\)_64](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_11(2)_64)

Рибалко Т. Ф. Вплив новел законодавства України на правовий статус акціонерних товариств. *Молодий вчений*. 2018. № 11(2). С. 912-915. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_11\(2\)_95](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_11(2)_95)

Кадикало О. І. Сучасні особливості правової регламентації діяльності акціонерних товариств. *Право і суспільство*. 2018. № 4(2). С. 87-91. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2018_4\(2\)_17](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2018_4(2)_17)

Дробчак Л.В., Борилук Я.П., Яскорський М.О. Окремі концепції діяльності акціонерних товариств у праві європейського союзу: порівняльний аспект. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 7/2020. С. 165-168.

Тема 4. Статутний капітал АТ. (2 год.)

При вивченні цієї теми здобувачі повинні засвоїти сутність статутного капіталу та функції, які він покликаний виконувати. Варто звернути увагу на детальне законодавче регулювання процедури збільшення та зменшення статутного капіталу на рівні підзаконних нормативних актів.

В результаті розгляду винесених на обговорення питань у здобувачів повинно сформуватись уявлення про правовий механізм формування статутного капіталу та функціонального його призначення в АТ.

Питання для обговорення

1. Поняття, функції та формування статутного (складеного) капіталу акціонерного товариства.
2. Збільшення та зменшення статутного (складеного капіталу) акціонерного товариства.
3. Порядок сплати засновниками акцій акціонерного товариства: грошових коштів, нерухомого чи рухомого майна, майнові права інтелектуальної власності, майнові права, корпоративні права

інших юридичних осіб.

Ключові поняття і терміни: вклад, статутний капітал, акція, власний капітал, додаткова емісія, конвертація акцій, дроблення та консолідація акцій.

Індивідуальна доповідь: «Зменшення статутного капіталу шляхом анулювання акцій».

Теоретичне завдання:

Словникова робота: статутний капітал, акція, власний капітал, додаткова емісія, конвертація акцій, дроблення та консолідація акцій.

Практичне завдання:

Задача 1. АТ «Л.Т.Д.» на загальних зборах акціонерів прийняло рішення про збільшення статутного капіталу шляхом розміщення додаткових акцій. Водночас згідно звіту про результати розміщення всіх попередній випусків акцій визначено, що в акціонерного товариства є викуплені ним акції, які товариство має намір анулювати у порядку, визначеному законом.

Проаналізуйте ситуацію. Які способи збільшення статутного капіталу акціонерного товариства визначені законом? Чи має право акціонерне товариство у даному випадку збільшувати статутний капітал? Чи зміниться ситуація для акціонерного товариства після анулювання викуплених ним акцій і за яких умов?

Питання та завдання для контролю та самоконтролю:

Які випадки збільшення та зменшення статутного капіталу господарського товариства?

В якій формі можуть здійснюватися вклади учасників та засновників акціонерного товариства?

В якому розмірі створюється резервний фонд акціонерного товариства?

Який орган акціонерного товариства приймає рішення про збільшення статутного капіталу більш ніж на 50%?

Яким повинен бути розмір внеску засновників до дня скликання установчих зборів закритого акціонерного товариства?

В які строки акціонер зобов'язаний оплатити повну вартість акцій? Які наслідки в разі несплати такої вартості?

Які фонди створюються у виробничому кооперативі? В чому полягає їх особливість?

Література для опрацювання:

Вінник О.М. Науково-практичний коментар Закону України «Про акціонерні товариства». К.: Юрінком Інтер, 2009. 312 с.

Кочергіна К.О. Зміст організаційно-правових форм підприємницьких товариств: інтереси, функції, правові засоби : Автореф. дис... канд. юрид. наук : 12.00.03/ Нац. юрид. акад. України ім. Я.Мудрого. Х., 2005. 20 с.

Корпоративне право України: проблеми теорії та практики : монографія; за заг. ред. проф. В. А. Васильєвої; Нац. акад. правових наук України, Науково-дослід. ін-т приват. права і підприємств ім. акад. Ф. Г. Бурчака, Лабораторія проблем корпорат. Права ; ДВНЗ «Прикарпатський нац. ун-т ім. В. Стефаника», Навчально-наук. юрид. ін.-т. Івано-Франківськ : Супрун В. П., 2017. 612 с.

Кравчук В. М. Корпоративне право. Науково-практичний коментар законодавства та судової практики. К.: Істина, 2005. 720 с.

Крупка Ю.М. Науково-практичний коментар Закону України «Про господарські товариства». К.: Юрінком Інтер, 2008. 272 с.

Кучеренко І. М. Організаційно-правові форми юридичних осіб приватного права: монографія. К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ДП «Юридичне видавництво «Аста», 2004. 328 с.

Спасибо-Фатєєва І.В. Цивілістика: на шляху формування доктрин : вибр. наук. пр. /І.В. Спасибо-Фатєєва. Х. : Золоті сторінки, 2012. 696 с.

Янкова О. С. Правове регулювання статутного фонду комерційних організацій : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.04 «Господарське право; арбітражний процес». Донецьк, 2000. 20 с.

Смітюх А.В. Щодо впровадження категорій корпоративного капіталу та оголошення корпоративного капіталу господарських товариств. Правова держава. №17. 2014. С. 45-49.

Хорт Ю. В. Механізм захисту інтересів учасників акціонерних правовідносин через конструкцію статутного капіталу : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.04 «Господарське право; господарсько-процесуальне право». Х., 2009. 19 с.

Костова Н.І. Функціонування статутного капіталу акціонерних товариств. Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. №4. 2012. С. 86-90.

Кравчук В.М. Право інтелектуальної власності як вклад до статутного капіталу юридичної особи [Електронний ресурс]. URL:

irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?...2....

Хорт Ю. Мінімальний розмір статутного капіталу акціонерних товариств. [Електронний ресурс]. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/15804/19-Khort.pdf?sequence=1>.

Черненко О. Правовий режим майна державних акціонерних товариств. Підприємництво, господарство і право. №12. 2019. С. 130-134.

Кадикало О. І. Сучасні особливості правової регламентації діяльності акціонерних товариств. *Право і суспільство*. 2018. № 4(2). С. 87-91. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2018_4\(2\)_17](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2018_4(2)_17)

Мігус І. П. Механізм захисту акціонерних товариств від недружнього поглинання при публічній емісії акцій на фондових біржах. *Вчені записки університету "КРОК"*. Серія : Економіка. 2019. Вип. 1. С. 139-144. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzuk_2019_1_20

Волошко Н. О. Акціонерний капітал в системі регулювання корпоративних відносин. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 41. С. 88-93. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2019_41_18

Сядриста І. І. Правова природа відповідальності учасників акціонерних правовідносин. *Європейські перспективи*. 2019. № 1. С. 132-138. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2019_1_23

Михайленко О. В., Шевченко О.М., Шапошник Т.В. Управління акціонерним капіталом підприємства.

Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". 2018. № 1(2). С. 58-64. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2018_1\(2\)_13](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2018_1(2)_13)

Тема 5. Правовий статус акціонера (2 год.)

Особливості правового статусу акціонера визначаються специфікою організаційно-правової форми акціонерного товариства, яке є емітентом цінних паперів – акцій. Саме акція як специфічний об'єкт права власності детермінує усі особливості прав та обов'язкові особи, які виникають в неї внаслідок набуття права власності на акції. На вказані аспекти здобувачі повинні звернути свою увагу першочергово, оскільки вони дозволять обґрунтувати відсутність в акціонерних товариствах механізму виходу із складу товариства інакше як через відчуження акцій, відсутність механізму виключення тощо.

Питання для обговорення

1. Поняття та складові правового статусу акціонера. Поняття та правова природа корпоративних прав акціонера. Класифікація корпоративних прав.
2. Право на участь в управлінні корпоративною юридичною особою. Право на отримання інформації про діяльність корпоративної юридичної особи.
3. Право на отримання прибутку. Виплата дивідендів в акціонерних товариствах.
4. Право на відчуження акцій, частки в статутному (складеному) капіталі.

5. Право на вихід з товариства в установленому законом порядку. Право на одержання частки активів при ліквідації товариства. Обов'язки акціонера.

Ключові поняття і терміни: акціонер, правовий статус, акція, корпоративні права, дивіденди, право на управління, право на інформацію, право на розпорядження корпоративними правами.

Індивідуальна доповідь: «Специфічні ознаки акції як об'єкта права власності», «Особливості оборотоздатності акцій».

Теоретичне завдання:

Складіть порівняльну таблицю корпоративних прав акціонерів публічних та приватних акціонерних товариств.

Практичне завдання:

Задача 1. На наступних річних загальних зборах ПАТ «Сорокс» прийнято рішення про виплату дивідендів акціонерам – власникам простих акцій. При цьому акціонерним товариством визначено, що виплата дивідендів відбудеться впродовж року з моменту прийняття зазначеного рішення загальними зборами і буде виплачуватися частково грошовими коштами та частково майном товариства.

Проаналізуйте ситуацію. У який строк відбувається виплата дивідендів акціонерам – власникам простих акцій? Яким чином відбувається нарахування і виплата дивідендів за простими акціями? Чи відповідає рішення загальних зборів

акціонерного товариства вимогам закону? Які правові наслідки можуть настати для акціонерного товариства за порушення вимог закону про строки виплати дивідендів?

Питання та завдання для контролю та самоконтролю:

Яким чином відбувається припинення корпоративних відносин між акціонером та товариством?

Назвіть критерії розмежування приватних та публічних акціонерних товариств?

Які права акціонерів належать до організаційних правомочностей на вашу думку?

В яких випадках особа отримуватиме дивіденди у фіксованому розмірі?

Яким чином законодавчо урегульовано право акціонера на відчуження акцій?

У чому відмінність між корпоративними правами акціонерів-власників простих акцій та акціонерів-власників привілейованих акцій?

Література для опрацювання:

Саракун І.Б. Здійснення корпоративних прав учасниками (засновниками) господарських товариств (цивільно-правовий аспект): монографія. К.: НДІ приватного права і підприємництва АПрН України, 2009. 156 с.

Хорт Ю. В. Механізм захисту інтересів учасників акціонерних правовідносин через конструкцію статутного капіталу : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.04 «Господарське право; господарсько-процесуальне право». Х., 2009. 19 с.

Вінник О.М. Деякі проблеми вдосконалення правового регулювання корпоративних відносин в акціонерних товариствах. *Юридичний вісник*. Повітряне і космічне право. 2010. № 2. С. 50-53. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnau_2010_2_16

Спасибо-Фатеева І.В. Цивілістика: на шляху формування доктрин : вибр. наук. пр. /І.В. Спасибо-Фатеева. Х. : Золоті сторінки, 2012. 696 с.

Корпоративне право: проблеми теорії та практики: монографія. За заг. ред. проф. В.А. Васильєвої. Івано-Франківськ, 2017. 612 с.

Брижко Є. М. Проблеми розвитку та функціонування акціонерних товариств після реформування. *Молодий вчений*. 2018. № 11(2). С. 788-790. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_11\(2\)_64](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_11(2)_64)

Рибалко Т. Ф. Вплив новел законодавства України на правовий статус акціонерних товариств. *Молодий вчений*. 2018. № 11(2). С. 912-915. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_11\(2\)_95](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_11(2)_95)

Кологойда О. В., Стафійчук В.В. Захист прав міноритарних акціонерів у процедурі примусового продажу акцій (squeeze-out). *Право України*. 2018. № 7. С. 143-176. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prukr_2018_7_14

Сядриста І. І. Правова природа відповідальності учасників акціонерних правовідносин. *Європейські перспективи*. 2019. № 1. С. 132-138. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2019_1_23

Бурчак А. Ю. До проблеми правового статусу мажоритаріїв та мінотаріїв в акціонерному товаристві. Механізм

Squeeze-Out. *Журнал східноєвропейського права*. 2019. № 70. С. 266-272. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jousepr_2019_70_33

Леонов К. Ю. Корпоративні права в акціонерних товариствах та особливості їх реалізації. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2020. Вип. 88. С. 117-127. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dip_2020_88_14

Галіахметов І. А., Науменко О.С. Корпоративні відносини в акціонерному товаристві: від проблем кваліфікації до меж правового регулювання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Право. 2020. Вип. 60. С. 57-62. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2020_60_14

Корпоративне право крізь призму судової практики: монографія / за ред. І.В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ЕКУС, 2021. 512 с.

Цікало В.І. Засада пропорційності здійснення корпоративних прав: монографія. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка. 2022. 588 с.

Тема 6. Правовий режим акцій (2 год.)

Формування у здобувачів системи знань про акцію як цінний папір, що посвідчує належність акціонеру певного обсягу корпоративних прав залежно від кількості акцій. Специфіка акції передбачає особливість випуску таких цінних паперів, реєстрації права власності на них, здійснення корпоративних прав за ними, обороту акцій.

Знання системи правових норм у сфері регулювання випуску та обігу акцій є невід'ємною складовою частиною якісної комплексної підготовки юристів високого фахового рівня.

Питання для обговорення

1. Поняття та ознаки акції як цінного паперу.
2. Поняття та порядок емісії акцій. Типи та класи акцій і відмінність корпоративних прав, які ними посвідчуються.
3. Порядок ведення реєстрів акцій у бездокументарній формі.
4. Особливості відчуження акцій шляхом купівлі-продажу, міни та дарування.

Ключові поняття і терміни: акціонер, акціонерне товариство, акція, цінний папір, форма акції, проста акція, привілейована акція, номінальна вартість, емісія акцій, національна депозитарна система.

Індивідуальна доповідь: «Особливості обігу акцій в АТ, які пройшли процедуру лістингу».

Теоретичне завдання:

Складіть схему процедури переходу права власності на акції від однієї особи до іншої.

Практичне завдання:

Задача 1. Акціонер ПрАТ «К.Л.М.» надіслав повідомлення товариству про намір продати свої акції у визначеному статуті порядку. Після повідомлення акціонерним товариством інших акціонерів про можливість реалізації ними переважного права на

купівлю акцій, що продаються, декілька акціонерів виявили намір скористатися цим правом, а саме акціонер Н. повідомив про намір здійснити переважне право на купівлю акцій через тридцять днів після повідомлення, а акціонер К. – через три місяці після отримання такого повідомлення.

Проаналізуйте ситуацію. Які строки реалізації переважного права на купівлю акцій акціонера приватного акціонерного товариства визначені законом і можуть бути визначені статутом? Чи мають одні акціонери пріоритет у реалізації переважного права на купівлю акцій перед іншими акціонерами? Як реалізується переважне право на купівлю акцій, якщо акціонерів, які виявили намір купити акції, є декілька?

Питання та завдання для контролю та самоконтролю:

Розкрийте поняття корпоративних прав акціонера згідно із чинним законодавством?

Який обсяг привілейованих акцій може бути емітований акціонерним товариством?

В яких випадках право переважної купівлі акцій не діє?

Яким чином відбувається перехід права власності на акції від однієї особи до іншої?

Які контрольні пакети акцій передбачені чинним законодавством? Який обсяг додаткових корпоративних прав ними надається?

Що таке опосередковане набуття права власності на акції?

Література для опрацювання:

Саракун І.Б. Здійснення корпоративних прав учасниками (засновниками) господарських товариств (цивільно-правовий аспект): монографія. К.: НДІ приватного права і підприємництва АПрН України, 2009. 156 с.

Хорт Ю. В. Механізм захисту інтересів учасників акціонерних правовідносин через конструкцію статутного капіталу : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.04 «Господарське право; господарсько-процесуальне право». Х., 2009. 19 с.

Вінник О.М. Деякі проблеми вдосконалення правового регулювання корпоративних відносин в акціонерних товариствах. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2010. № 2. С. 50-53. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnau_2010_2_16

Спасибо-Фатеева І.В. Цивілістика: на шляху формування доктрин : вибр. наук. пр. /І.В. Спасибо-Фатеева. Х. : Золоті сторінки, 2012. 696 с.

Корпоративне право: проблеми теорії та практики: монографія. За заг. ред. проф. В.А. Васильєвої. Івано-Франківськ, 2017. 612 с.

Брижко Є. М. Проблеми розвитку та функціонування акціонерних товариств після реформування. *Молодий вчений*. 2018. № 11(2). С. 788-790. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_11\(2\)_64](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_11(2)_64)

Рибалко Т. Ф. Вплив новел законодавства України на правовий статус акціонерних товариств. *Молодий вчений*. 2018. № 11(2). С. 912-915. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_11\(2\)_95](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_11(2)_95)

Кологойда О. В., Стафійчук В.В. Захист прав міноритарних акціонерів у процедурі примусового продажу акцій (squeeze-out). *Право України*. 2018. № 7. С. 143-176. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prukr_2018_7_14

Сядриста І. І. Правова природа відповідальності учасників акціонерних правовідносин. *Європейські перспективи*. 2019. № 1. С. 132-138. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2019_1_23

Бурчак А. Ю. До проблеми правового статусу мажоритаріїв та мінотаріїв в акціонерному товаристві. Механізм Squeeze-Out. *Журнал східноєвропейського права*. 2019. № 70. С. 266-272. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jousepr_2019_70_33

Паплик О. В. Переважне право акціонерів на набуття акцій з урахуванням останніх законодавчих змін. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Право. 2018. Вип. 49(1). С. 138-142. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2018_49\(1\)_33](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2018_49(1)_33)

Бігняк О. В. Проблемні питання, пов'язані із захистом корпоративних прав акціонерів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Право. 2018. Вип. 50(1). С. 116-119. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2018_50\(1\)_29](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2018_50(1)_29)

Цікало В. Умови здійснення права акціонерів на викуп акцій з ініціативи товариства. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 3. С. 25-30. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2018_3_6

Жорнокуй Ю. Викуп акцій мажоритарним акціонером: за та проти. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 6. С. 30-34. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2018_6_7

Сядриста І. Про проблему визначення поняття відповідальності учасників акціонерних правовідносин та її

місяця у системі цивільно-правової відповідальності. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 9. С. 35-39. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2018_9_8

Леонов К. Ю. Корпоративні права в акціонерних товариствах та особливості їх реалізації. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2020. Вип. 88. С. 117-127. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dip_2020_88_14

Галиахметов І. А., Науменко О.С. Корпоративні відносини в акціонерному товаристві: від проблем кваліфікації до меж правового регулювання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Право. 2020. Вип. 60. С. 57-62. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2020_60_14

Корпоративне право крізь призму судової практики: монографія / за ред. І.В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ЕКУС, 2021. 512 с.

Цікало В.І. Засада пропорційності здійснення корпоративних прав: монографія. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка. 2022. 588 с.

Тема 7. Здійснення акціонерами права на інформацію про діяльність товариства (2 год.)

Право на інформацію становить собою основу корпоративних прав попри свій немайновий характер. Адже знання відповідної інформації є передумовою здійснення будь-яких правомочностей, що входять до змісту корпоративних прав акціонера. В сфері акціонерного права означена інформація поділяється на кілька усталених типів, поміж яких публічна, та що обов'язково повинна розкриватися акціонерним товариством;

інсайдерська із обмеженим доступом; та інформація, що становить собою комерційну таємницю. Здобувачі повинні звернути увагу на те, що законодавчо встановлена відповідальність за порушення норм щодо розкриття публічної та інсайдерської інформації акціонерами та самим акціонерним товариством.

Питання для обговорення

1. Право на інформацію про діяльність товариства.
2. Порядок отримання інформації про діяльність товариства.
3. Публічна інформація АТ.
4. Інсайдерська інформація.
5. Інформація, що становить комерційну таємницю.

Ключові поняття і терміни: інформація, акціонерне товариство, публічна інформація, сайт акціонерного товариства, інсайдерська інформація, комерційна таємниця, інформаційний запит, корпоративний секретар.

Індивідуальні доповіді: «Інсайдерська інформація: поняття, ознаки та правові наслідки розголошення».

Теоретичне завдання: Складіть перелік інформаційних даних, які повинне розкривати публічно публічне акціонерне товариство.

Практичне завдання:

Задача 1. При здійсненні підготовки до проведення річних загальних зборів ПАТ «Борис» наглядова рада розмістила повідомлення про проведення загальних зборів та проект порядку денного на власному веб-сайті товариства, у

загальнодоступній інформаційній базі даних Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку і подала інформацію фондовій біржі, на якій цінні папери товариства допущені до торгів. Втім, після проведення загальних зборів ПАТ «Борис» один із акціонерів, який володів 2 % акцій, подав позов до суду про визнання рішення загальних зборів недійсним з обґрунтування позовних вимог тим, що його не було належним чином повідомлено про проведення загальних зборів.

Вирішіть спір. Який порядок повідомлення акціонерів про проведення загальних зборів акціонерного товариства? Чи порушено право акціонера на отримання інформації про проведення загальних зборів з урахуванням того, що інформація була розміщена на загальнодоступних інформаційних носіях згідно вимог закону? Які підстави визнання рішення загальних зборів недійсним?

Питання та завдання для контролю та самоконтролю:

До якого органу управління акціонер може звернутися з інформаційним запитом?

У які строки акціонерне товариство має дати відповідь на інформаційний запит?

Які особи володіють інсайдерською інформацією?

Яка відповідальність передбачена законодавством за розголошення інсайдерської інформації?

Право на отримання якої інформації мають акціонери?

Які інформацію має публічне акціонерне товариство надавати Національній комісії як спеціальному регулятору?

Література для опрацювання:

Цікало В. Умови здійснення права акціонерів на викуп акцій з ініціативи товариства. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 3. С. 25-30. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2018_3_6

Сядриста І. І. Правова природа відповідальності учасників акціонерних правовідносин. *Європейські перспективи*. 2019. № 1. С. 132-138. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2019_1_23

Бурчак А. Ю. До проблеми правового статусу мажоритаріїв та мінотаріїв в акціонерному товаристві. Механізм Squeeze-Out. *Журнал східноєвропейського права*. 2019. № 70. С. 266-272. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jousepr_2019_70_33

Паплик О. В. Переважне право акціонерів на набуття акцій з урахуванням останніх законодавчих змін. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Право. 2018. Вип. 49(1). С. 138-142. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2018_49\(1\)_33](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2018_49(1)_33)

Бігняк О. В. Проблемні питання, пов'язані із захистом корпоративних прав акціонерів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Право. 2018. Вип. 50(1). С. 116-119. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2018_50\(1\)_29](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2018_50(1)_29)

Цікало В. Умови здійснення права акціонерів на викуп акцій з ініціативи товариства. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 3. С. 25-30. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2018_3_6

Жорнокуй Ю. Викуп акцій мажоритарним акціонером: за та проти. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 6. С. 30-34. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2018_6_7

Кравчук І. С. Напрями розвитку первинного публічного розміщення акцій в Україні. *Бізнес Інформ*. 2018. № 2. С. 240-246. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2018_2_35

Сядриста І. Про проблему визначення поняття відповідальності учасників акціонерних правовідносин та її місця у системі цивільно-правової відповідальності. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 9. С. 35-39. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2018_9_8

Леонов К. Ю. Корпоративні права в акціонерних товариствах та особливості їх реалізації. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2020. Вип. 88. С. 117-127. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dip_2020_88_14

Галіахметов І. А., Науменко О.С. Корпоративні відносини в акціонерному товаристві: від проблем кваліфікації до меж правового регулювання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Право. 2020. Вип. 60. С. 57-62. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2020_60_14

Корпоративне право крізь призму судової практики: монографія / за ред. І.В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ЕКУС, 2021. 512 с.

Цікало В.І. Засада пропорційності здійснення корпоративних прав: монографія. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка. 2022. 588 с.

Тема 8. Здійснення акціонерами права на участь в управлінні акціонерним товариством. (2 год.)

При розгляді даної теми слід звернути увагу на принципи корпоративного управління; на систему органів управління, що є характерною для акціонерних товариств; правовий статус

посадових осіб акціонерних товариств та яким чином акціонери беруть участь у їх призначенні. При вивченні механізму корпоративного управління слід зробити наголос на порядку скликання та компетенції загальних зборів акціонерів як вищого органу управління і які форми участі у них передбачені чинним законодавством для акціонерів.

Питання для обговорення

1. Право на участь в управлінні АТ та його складові.
2. Участь у проведенні загальних зборів АТ.
3. Участь в голосуванні на загальних зборах АТ.
4. Участь у формуванні порядку денного загальних зборів АТ.
5. Участь у проведенні заочних загальних зборів.
6. Участь у формуванні колегіальних органів управління АТ.
7. Участь в наглядовій раді АТ.

Ключові поняття і терміни: загальні збори учасників, виконавчий орган, ревізійна комісія, наглядова рада.

Індивідуальні доповіді: «Особливості корпоративного управління в холдингових компаніях», «Рівноправні моделі корпоративного управління».

Теоретичне завдання:

Словникова робота: аудитор, наглядова рада, виключна компетенція загальних зборів, виконавчий орган, кумулятивне голосування.

Практичне завдання:

Завдання 1.

10 березня 2023 року було створено приватне акціонерне товариство «Світязь», до складу якого входили 30 акціонерів –

власників простих акцій. Загальні збори АТ шляхом кумулятивного голосування, що було передбачено статутом АТ, сформували наглядову раду товариства. Чи правомірні дії АТ стосовно формування наглядової ради? Який порядок обрання членів наглядової ради у публічному та приватному АТ? Чи є обов'язковим створення наглядової ради у даному випадку?

Питання та завдання для контролю та самоконтролю:

Які терміни встановлюються для повідомлення власників іменних акцій про скликання загальних зборів акціонерів?

В яких випадках акціонери мають право вимагати скликання позачергових зборів акціонерів?

З яких питань діяльності акціонерного товариства приймаються рішення загальними зборами акціонерів?

Який орган затверджує статут акціонерного товариства?

З яких питань рішення загальних зборів акціонерів приймаються більшістю у $\frac{3}{4}$ голосів акціонерів, які беруть участь у зборах?

Які повноваження виконавчого органу акціонерного товариства?

Які особи не можуть бути посадовими особами акціонерного товариства?

Який орган є вищим органом управління акціонерного товариства?

Який орган затверджує порядок діяльності ревізійної комісії акціонерного товариства?

Які питання відносяться до виключної компетенції загальних зборів учасників?

Література для опрацювання:

Васильєва В.А. Корпорації як суб'єкти корпоративних відносин. *Вдосконалення правового регулювання корпоративних*

відносин в сучасних умовах: матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару, (Івано-Франківськ, 25-26 вересня 2009 р.) / Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва АПрН України, Юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2010 С. 56-63.

Вінник О.М. Публічні та приватні інтереси в господарських товариствах: проблеми правового забезпечення. Монографія. К.: Атіка, 2003. 352 с.

Вінник О.М. Науково-практичний коментар Закону України «Про акціонерні товариства». К.: Юрінком Інтер, 2009. 312 с.

Кобецька Н.Р. Корпоративний контроль та механізми його регулювання в Законі України «Про акціонерні товариства». *Вдосконалення правового регулювання корпоративних відносин в сучасних умовах*: матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару, (Івано-Франківськ, 25-26 вересня 2009 р.) / Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва АПрН України, Юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2010. С. 132-135.

Корпоративне управління: Монографія / І. Спасибо-Фатєєва, О. Кібенко, В. Борисова; За ред. проф. І. Спасибо-Фатєєвої. Х.: Право, 2007. 500 с.

Корпоративне право України: підручник / [В.В. Луць, В.А. Васильєва, О.Р. Кібенко, І.В. Спасибо-Фатєєва]; за заг. ред. В.В. Луця. К.: Юрінком Інтер, 2010. 384 с.

Корпоративне право України: проблеми теорії та практики : монографія; за заг. ред. проф. В. А. Васильєвої; Нац. акад. правових наук України, Науково-дослід. ін-т приват. права і

підприємств ім. акад. Ф. Г. Бурчака, Лабораторія проблем корпорат. Права ; ДВНЗ «Прикарпатський нац. ун-т ім. В. Стефаника», Навчально-наук. юрид. ін.-т. Івано-Франківськ : Супрун В. П., 2017. 612 с.

Саракун І.Б. Здійснення корпоративних прав учасниками (засновниками) господарських товариств (цивільно-правовий аспект): монографія. К.: НДІ приватного права і підприємництва АПрН України, 2009. 156 с.

Спасибо-Фатєєва І.В. Цивілістика: на шляху формування доктрин : вибр. наук. пр. Х. : Золоті сторінки, 2012. 696 с.

Зінюк М. С. Корпоративне управління епоху цифровізації. *Молодий вчений*. 2019. № 3(2). С. 432-437. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2019_3\(2\)_54](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2019_3(2)_54)

Махінчук В. М. Зарубіжний досвід застосування доктрини зняття корпоративної вуалі та перспективи останньої в Україні. *Судова апеляція*. 2019. № 1. С. 106-117. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Suap_2019_1_14

Іванов А. М., Блинова Д.В., Кривний В.Є. Особливості розвитку та проблеми управління публічним акціонерним товариством. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. Серія : Юридичні науки. 2020. № 11(2). С. 100-105. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjiu_2020_11\(2\)_16](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjiu_2020_11(2)_16)

Шевчук Є. В. Основні напрямки трансформації взаємодії органів управління акціонерним товариством. *Молодий вчений*. 2020. № 12(1). С. 10-14. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2020_12\(1\)_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2020_12(1)_5)

Шевчук Є. В. Розкриття інформації як передумова ефективної взаємодії органів управління акціонерним товариством. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*.

Серія : Економічні науки. 2021. № 1(2). С. 27-33. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjie_2021_1\(2\)_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjie_2021_1(2)_5)

Дядюк А. Л. Правове регулювання скликання та проведення дистанційних загальних зборів акціонерного товариства. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. Серія : Юридичні науки. 2021. № 3. С. 23-29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjiu_2021_3_5

Смітюх А. В., Веремчук В.С. Підстави визнання недійсними рішень наглядових рад акціонерних товариств у світлі новітньої практики верховного суду. *Правова держава*. 2021. № 43. С. 53-60. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Prav_2021_43_9

Тема 9. Корпоративні правочини в акціонерному товаристві (2 год.)

Корпоративні правочини урегульовані в законодавстві як такі, що стосуються спільного здійснення корпоративних прав акціонерами. Такого роду правочини є зручною конструкцією для домовленості акціонерів діяти спільно в межах належних їм корпоративних прав. Здобувачам варто звернути увагу, що чинний Закон України «Про акціонерні товариства» до сторін такого договору відносить не лише акціонерів, але й третіх осіб та саме акціонерне товариство. Такого роду правочини можуть мати як оплатний, так і безоплатний характер.

Питання для обговорення

1. Поняття корпоративного правочину та його кваліфікуючі ознаки. Предмет та істотні умови корпоративних правочинів.
2. Права та обов'язки сторін за корпоративним правочином.
3. Значні правочини в АТ.
4. Правочини із заінтересованістю в АТ.
5. Визнання правочинів в АТ недійсними.

Ключові поняття і терміни: правочин, корпоративний правочин, форма правочину, істотні умови правочину, зміст правочину, сторони корпоративного правочину.

Індивідуальні доповіді: «Судова практика укладення корпоративних правочинів та визнання їх недійсними», «Кваліфікаційні ознаки корпоративних правочинів із заінтересованістю».

Теоретичне завдання:

Словникова робота: аудитор, наглядова рада, виключна компетенція загальних зборів, виконавчий орган, кумулятивне голосування.

Практичне завдання:

Задача 1. У ході підготовки до загальних зборів акціонерного товариства між кількома акціонерами було укладено договір, згідно умов якого вони взяли на себе зобов'язання проголосувати за прийняття рішення про надання згоди на вчинення значного правочину схвально. Втім під час проведення загальних зборів один із акціонерів, який володів більшістю голосуючих акцій і був стороною договору, проголосував проти зазначеного рішення, чим порушив умови договору між акціонерами, укладеного на прийняття зазначеного рішення.

Проаналізуйте ситуацію. Які правові наслідки можуть настати для акціонера, який порушив умови договору між акціонерами, стороною якого він був? Чи впливає зазначена ситуація на правомірність рішення загальних зборів, за яке мали проголосувати акціонери – сторони договору? Чи може порушення договору між акціонерами бути підставою для визнання недійсним рішення загальних зборів акціонерного товариства?

Питання та завдання для контролю та самоконтролю:

Назвіть можливі сторони корпоративного правочину?

Види корпоративних правочинів?

Істотні умови корпоративних правочинів?

Види значних правочинів за законодавством України?

Яка форма корпоративного договору передбачена у законодавстві України?

Які можливі підстави визнання корпоративних правочинів недійсними?

Література для опрацювання:

Васильєва В.А. Корпорації як суб'єкти корпоративних відносин. *Вдосконалення правового регулювання корпоративних відносин в сучасних умовах: матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару, (Івано-Франківськ, 25-26 вересня 2009 р.)* / Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва АПрН України, Юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2010. С. 56-63.

Вінник О.М. Публічні та приватні інтереси в господарських товариствах: проблеми правового забезпечення. Монографія. К.: Атіка, 2003. 352 с.

Вінник О.М. Науково-практичний коментар Закону України «Про акціонерні товариства». К.: Юрінком Інтер, 2009. 312 с.

Глусь Н. С. Корпорації та корпоративне право: поняття, основні ознаки та особливості захисту. автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Спец. 12.00.03. К., 2000. 18 с.

Корпоративне право України: підручник / [В.В. Луць, В.А. Васильєва, О.Р. Кібенко, І.В. Спасибо-Фатєєва]; за заг. ред. В.В. Луця. К.: Юрінком Інтер, 2010. 384 с.

Корпоративне право Австрії та України : монографія / Васильєва В.А., Ковалишин О.Р., Вікторія Робертсон [та ін.]; за ред. проф. В.А. Васильєвої. Івано-Франківськ, 2015. 250 с.

Кочергіна К.О. Зміст організаційно-правових форм підприємницьких товариств: інтереси, функції, правові засоби : Автореф. дис... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Нац. юрид. акад. України ім. Я.Мудрого. Х., 2005. 20 с.

Кравчук В. М. Корпоративне право. Науково-практичний коментар законодавства та судової практики. К.: Істина, 2005. 720 с.

Крупка Ю.М. Науково-практичний коментар Закону України «Про господарські товариства». К.: Юрінком Інтер, 2008. 272 с.

Кучеренко І. М. Організаційно-правові форми юридичних осіб приватного права: монографія. К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ДП «Юридичне видавництво «Аста», 2004. 328 с.

Саракун І.Б. Здійснення корпоративних прав учасниками (засновниками) господарських товариств (цивільно-правовий аспект): монографія. К.: НДІ приватного права і підприємництва АПРН України, 2009. 156 с.

Вінник О.М. Деякі проблеми вдосконалення правового регулювання корпоративних відносин в акціонерних товариствах. *Юридичний вісник*. Повітряне і космічне право. 2010. № 2. С. 50-53. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnau_2010_2_16

Корпоративне право: проблеми теорії та практики: монографія. За заг. ред. проф. В.А. Васильєвої. Івано-Франківськ, 2017. 612 с.

Паплик О. Договір між акціонерами товариства як спосіб здійснення корпоративних прав. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 3. С. 19-24. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2018_3_5

Цікало В. Умови здійснення права акціонерів на викуп акцій з ініціативи товариства. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 3. С. 25-30. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2018_3_6

Недошовенко О. Корпоративний договір та договір між акціонерами товариства: порівняльний аналіз. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 10. С. 41-43. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2018_10_9

Галіахметов І. А., Науменко О.С. Корпоративні відносини в акціонерному товаристві: від проблем кваліфікації до меж правового регулювання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Право. 2020. Вип. 60. С. 57-62. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2020_60_14

Брижко Є. М. Проблеми розвитку та функціонування акціонерних товариств після реформування. *Молодий вчений*. 2018. № 11(2). С. 788-790. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_11\(2\)_64](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_11(2)_64)

Лавріненко О. В., Фролова Т.О., Ананьєв М.Ю. Акціонерні товариства в умовах євроінтеграційної трансформації українського законодавства. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 21-22. С. 23-29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2020_21-22_6

Леонов К. Ю. Корпоративні права в акціонерних товариствах та особливості їх реалізації. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2020. Вип. 88. С. 117-127. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dip_2020_88_14

Бондарєв Е. М. Окремі питання імперативності та диспозитивності регулювання акціонерних правовідносин. *Право і Безпека*. 2019. № 3. С. 72-76. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2019_3_12

Бондарєв Е. М. Сторони акціонерного договору. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2019. № 4. С. 33-41. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_2019_4_6

Виговський О. І. Правовий режим правочинів із заінтересованістю в акціонерному праві як механізм попередження корпоративних конфліктів. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2019. Вип. 138. С. 114-123. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmv_2019_138_13

Корпоративне право крізь призму судової практики: монографія / за ред. І.В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ЕКУС, 2021. 512 с.

Цікало В.І. Засада пропорційності здійснення корпоративних прав: монографія. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка. 2022. 588 с.

Базова рекомендована література:

1. Акціонерне право: навчальний посібник/ [Луць В. В., Сивий Р. Б., Яворська О. С. та ін.]; за заг. ред. В. В. Луця, О. Д. Крупчана. К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2004. 256 с.
2. Вінник О.М., Щербина В.С. Акціонерне право: Навчальний посібник. К.: Атіка, 2000. 544с.
3. Вінник О.М. Науково-практичний коментар Закону України «Про акціонерні товариства». К.: Юрінком Інтер, 2009. 312 с.
4. Вінник О. М. Господарське право: Курс лекцій. К.: Атіка, 2008. 624 с.
5. Євтушевський В.А. Корпоративне управління: Підручник. К. : Знання, 2006. 406 с.
6. Здоронок Г. Актуальні питання діяльності акціонерних товариств. К.: Юридическая практика, 2007. 480 с.
7. Корпоративне право України: підручник / [В.В. Луць, В.А. Васильєва, О.Р. Кібенко, І.В. Спасибо-Фатєєва]; за заг. ред. В.В. Луця. К.: Юрінком Інтер, 2010. 384 с.
8. Корпоративне право України: проблеми теорії та практики : монографія; за заг. ред. проф. В. А. Васильєвої; Нац. акад. правових наук України, Науково-дослід. ін-т приват. права і підприємств ім. акад. Ф. Г. Бурчака, Лабораторія проблем корпорат. Права ; ДВНЗ «Прикарпатський нац. ун-т ім. В. Стефаніка», Навчально-наук. юрид. ін.-т. Івано-Франківськ : Супрун В. П., 2017. 612 с.

9. Корпоративне право Австрії та України : монографія / Васильєва В.А., Ковалишин О.Р., Вікторія Робертсон [та ін.]; за ред. проф. В.А. Васильєвої. Івано-Франківськ, 2015. 250 с.
10. Корпоративне право Польщі та України : монографія; за ред. проф. В. А. Васильєвої. Івано-Франківськ, 2016. 377 с.
11. Корпоративне управління : Навчальний посібник / [Довгань Л. Є., Пастухова В. В., Савчук Л. М.]. К. : Кондор, 2007. 174 с.
12. Корпоративне управління [Текст] : Навч. посіб. / А. Д. Чернявський, В. В. Кобржицький. К.: МАУП, 2006. 208 с.
13. Кравчук В. М. Корпоративне право. Науково-практичний коментар законодавства та судової практики. К.: Істина, 2008. 720 с.
14. Мельник О. О. Корпоративне право України. Навчально-практичний посібник із зразками документів. К.: ФОП Мельник О.О., 2008. 368 с.
15. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т. / за відповід. ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. – К.: Юрінком Інтер, 2006. Т. 1. 2006. 832 с.
16. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т. / за відповід. ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. К.: Юрінком Інтер, 2011. Т. 1. 2011. 864 с.
17. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / за ред. Є.О. Харитонова. Одеса : Алерта, 2010. 752 с.
18. Смітюх А. В. Корпоративне право України: практикум: навч. посіб. К. : Істина, 2011. 182 с.
19. Смітюх А. В. Корпоративне право у схемах: навч. посіб. К. : Істина, 2012. 244 с.

20. Корпоративне право крізь призму судової практики: монографія / за ред. І.В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ЕКУС, 2021. 512 с.
21. Цікало В.І. Засада пропорційності здійснення корпоративних прав: монографія. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка. 2022. 588 с.

Допоміжна рекомендована література

22. Вінник О.М. Публічні та приватні інтереси в господарських товариствах: проблеми правового забезпечення: Монографія. К.: Атіка, 2003. 352 с.
23. Грудницька С., Шеремет О. Щодо гармонізації законодавства України про повні товариства й об'єднання підприємств із законодавством ЄС. *Підприємництво, господарство і право*. 2006. № 11. С. 3-7.
24. Крупка Ю.М. Науково-практичний коментар Закону України «Про господарські товариства». К.: Юрінком Інтер, 2008. 272 с.
25. Кучеренко І. М. Організаційно-правові форми юридичних осіб приватного права: монографія. К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ДП «Юридичне видавництво «Аста», 2004. 328 с.
26. Рябота В. Право вимагати викупу акцій при злитті/приєднанні та поглинанні акціонерних товариств. *Підприємництво, господарство і право*. 2006. №11. С. 83-87.
27. Примак В. Д. Цивільно-правова відповідальність юридичних осіб: монографія. К.: Юрінком Інтер, 2007. 432 с.
28. Саракун І. Особливості купівлі-продажу корпоративних прав учасників господарських товариств. *Підприємництво, господарство і право*. 2006. №12. С. 137-142.

29. Саракун І.Б. Здійснення корпоративних прав учасниками (засновниками) господарських товариств (цивільно-правовий аспект): монографія. К.: НДІ приватного права і підприємництва АПрН України, 2009. 156 с.
30. Спасибо-Фатєєва І. В. Корпоративне управління: монографія / І. В. Спасибо-Фатєєва, О. Р. Кібенко, В. І. Борисова; за ред. проф. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Х.: Право, 2007. 500 с.
31. Актуальні проблеми цивільного права і цивільного процесу в Україні / [Шевченко Я. М., Бошицький Ю. Л., Бабаскін А. Ю., Венецька М. В., Кучеренко І. М. та ін.] К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2005. 456 с.
32. Бочарова О. Превентивні способи охорони прав акціонерів та їх законних інтересів при поглинанні акціонерного товариства. *Право України*. 2010. №2. С. 231-237.
33. Васильєва В.А. Корпорації як суб'єкти корпоративних відносин. *Вдосконалення правового регулювання корпоративних відносин в сучасних умовах*: матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару, (Івано-Франківськ, 25-26 вересня 2009 р.) / Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва АПрН України, Юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2010. С. 56-63.
34. Вінник О. М. Господарське право: Курс лекцій. К.: Атіка, 2004. 624 с.
35. Задохайло Д. В., Кібенко О. Р., Назарова Г. В. Корпоративне управління: Навчальний посібник. Х.: Еспада, 2003. 289 с.
36. Кибенко Е. Р. Корпоративное право Украины. Учебное пособие. Х.: фирма «Эспада», 2001. 288 с.

37. Кобецька Н.Р. Корпоративний контроль та механізми його регулювання в Законі України «Про акціонерні товариства». *Вдосконалення правового регулювання корпоративних відносин в сучасних умовах*: матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару, (Івано-Франківськ, 25-26 вересня 2009 р.) / Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва АПрН України, Юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2010. С. 132-135.
38. Кравчук В. М. Корпоративне право. Науково-практичний коментар законодавства та судової практики. К.: Істина, 2005. 720 с.
39. Кравчук В. М. Сутнісні ознаки юридичної особи. *Предпринимательство, хозяйство и право*. 1999. №7. С. 31-32.
40. Кравчук В.М. Формування статутного капіталу юридичної особи. *Право України*. 2007. №6. С. 49-53.
41. Луць В.В. Договори в регулюванні корпоративних відносин. *Вдосконалення правового регулювання корпоративних відносин в сучасних умовах*: матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару, (Івано-Франківськ, 25-26 вересня 2009 р.) / Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва АПрН України, Юридичний інститут Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2010. С. 8-16.
42. Спасибо-Фатеева І. В. Акціонерні товариства: акції, власність, корпоративне управління (збірник статей)/ І. В. Спасибо-Фатеева. Харків: Видавн. Дім «Райдер», 2002. 198 с.
43. Спасибо-Фатеева І. В. Цивілістика на шляху формування доктрин: вибр. наук. пр. Х. : Золоті сторінки, 2012. 696 с.

44. Васильєва В.В., Сіщук Л.В. Особливості функціонування загальних зборів акціонерного товариства на період воєнного стану. *Підприємництво, господарство і право*. 3/2022. С. 48-55.
45. Вінник О.М. Деякі проблеми вдосконалення правового регулювання корпоративних відносин в акціонерних товариствах. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2010. № 2. С. 50-53. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnau_2010_2_16
46. Михайленко О. В., Шевченко О.М., Шапошник Т.В. Управління акціонерним капіталом підприємства. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. 2018. № 1(2). С. 58-64. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2018_1\(2\)_13](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2018_1(2)_13)
47. Нусінов В. Я., Голівер В.Я. Практичні аспекти діяльності учасників тіньового борду акціонерного товариства та їх взаємодія з наглядовою радою. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Сер. : Економічні науки. 2018. Вип. 28(1). С. 153-158. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2018_28\(1\)_37](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2018_28(1)_37)
48. Зубицька Л. М. Управління акціонерним товариством в Україні: проблеми та перспективи. *Європейські перспективи*. 2018. № 3. С. 137-145. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2018_3_23
49. Брижко Є. М. Проблеми розвитку та функціонування акціонерних товариств після реформування. *Молодий вчений*. 2018. № 11(2). С. 788-790. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_11\(2\)_64](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_11(2)_64)
50. Рибалко Т. Ф. Вплив новел законодавства України на правовий статус акціонерних товариств. *Молодий вчений*. 2018. № 11(2). С. 912-915. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_11\(2\)_95](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_11(2)_95)
51. Кологойда О. В., Стафійчук В.В. Захист прав міноритарних акціонерів у процедурі примусового

- продажу акцій (squeeze-out). *Право України*. 2018. № 7. С. 143-176. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/prukr_2018_7_14
52. Сядриста І. І. Правова природа відповідальності учасників акціонерних правовідносин. *Європейські перспективи*. 2019. № 1. С. 132-138. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evpe_2019_1_23
53. Виговський О. І. Правовий режим правочинів із заінтересованістю в акціонерному праві як механізм попередження корпоративних конфліктів. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2019. Вип. 138. С. 114-123. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmv_2019_138_13
54. Волошко Н. О. Акціонерний капітал в системі регулювання корпоративних відносин. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 41. С. 88-93. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2019_41_18
55. Мігус І. П. Механізм захисту акціонерних товариств від недружнього поглинання при публічній емісії акцій на фондових біржах. *Вчені записки університету "КРОК"*. Серія : Економіка. 2019. Вип. 1. С. 139-144. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vzuk_2019_1_20
56. Гарагонич О. В. Припинення господарської правосуб'єктності акціонерного товариства внаслідок банкрутства. *Економіка та право*. 2019. № 3. С. 24-33. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpr_2019_3_3
57. Бурчак А. Ю. До проблеми правового статусу мажоритаріїв та мінотаріїв в акціонерному товаристві. Механізм Squeeze-Out. *Журнал східноєвропейського права*. 2019. № 70. С. 266-272. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jousepr_2019_70_33
58. Бондарєв Е. М. Окремі питання імперативності та диспозитивності регулювання акціонерних правовідносин. *Право і Безпека*. 2019. № 3. С. 72-76. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2019_3_12

59. Бондарєв Е. М. Сторони акціонерного договору. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2019. № 4. С. 33-41. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_2019_4_6
60. Лавріненко О. В., Фролова Т.О., Ананьєв М.Ю. Акціонерні товариства в умовах євроінтеграційної трансформації українського законодавства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 21-22. С. 23-29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2020_21-22_6
61. Леонов К. Ю. Корпоративні права в акціонерних товариствах та особливості їх реалізації. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2020. Вип. 88. С. 117-127. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dip_2020_88_14
62. Галіахметов І. А., Науменко О.С. Корпоративні відносини в акціонерному товаристві: від проблем кваліфікації до меж правового регулювання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Право. 2020. Вип. 60. С. 57-62. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2020_60_14
63. Шевчук Є. В. Основні напрямки трансформації взаємодії органів управління акціонерним товариством. *Молодий вчений*. 2020. № 12(1). С. 10-14. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2020_12\(1\)_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2020_12(1)_5)
64. Гарагонич О. В. Проблеми ліквідації акціонерних товариств та шляхи їх вирішення. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2021. № 1. С. 54-58. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/anopr_2021_1_12
65. Паплик О.В. Переважне право акціонерів на набуття акцій з урахуванням останніх законодавчих змін. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Право. 2018. Вип. 49(1). С. 138-142. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2018_49\(1\)_33](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2018_49(1)_33)
66. Бігняк О. В. Проблемні питання, пов'язані із захистом корпоративних прав акціонерів. *Науковий вісник*

- Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2018. Вип. 50(1). С. 116-119. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2018_50\(1\)_29](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2018_50(1)_29)*
67. Луцький А. І. Недобросовісне набуття акціонером корпоративного права як підстава виникнення корпоративного конфлікту. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2019. Вип. 59(1). С. 158-161. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2019_59\(1\)_35](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2019_59(1)_35)*
68. Котик О. В., Хібеба Б.М. Корпоративні конфлікти в акціонерних товариствах та шляхи їх подолання. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки. 2021. Вип. 1. С. 85-94. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnuvgrp_ekon_2021_1_11*
69. Смітюх А. В., Веремчук В.С. Підстави визнання недійсними рішень наглядових рад акціонерних товариств у світлі новітньої практики верховного суду. *Правова держава. 2021. № 43. С. 53-60. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Prav_2021_43_9*
70. Паплик О. Договір між акціонерами товариства як спосіб здійснення корпоративних прав. *Підприємництво, господарство і право. 2018. № 3. С. 19-24. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2018_3_5*
71. Цікало В. Умови здійснення права акціонерів на викуп акцій з ініціативи товариства. *Підприємництво, господарство і право. 2018. № 3. С. 25-30. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2018_3_6*
72. Жорнокуй Ю. Викуп акцій мажоритарним акціонером: за та проти. *Підприємництво, господарство і право. 2018. № 6. С. 30-34. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2018_6_7*
73. Сядриста І. Про проблему визначення поняття відповідальності учасників акціонерних правовідносин та її місця у системі цивільно-правової відповідальності.

- Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 9. С. 35-39. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2018_9_8
74. Недошовенко О. Корпоративний договір та договір між акціонерами товариства: порівняльний аналіз. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 10. С. 41-43. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2018_10_9
75. Дядюк А. Л. Правове регулювання скликання та проведення дистанційних загальних зборів акціонерного товариства. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. Серія : Юридичні науки. 2021. № 3. С. 23-29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjju_2021_3_5
76. Дядюк А. Л. Відступлення права вимоги виплати дивідендів в акціонерних товариствах. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. Серія : Юридичні науки. 2021. № 4(1). С. 39-44. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjju_2021_4\(1\)_7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjju_2021_4(1)_7)
77. Товкун І. М., Дуброва Г.О. Особливості правового статусу публічного акціонерного товариства. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. Серія : Юридичні науки. 2020. № 10. С. 44-47. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjju_2020_10_8
78. Іванов А. М., Блинова Д.В., Кривний В.Є. Особливості розвитку та проблеми управління публічним акціонерним товариством. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. Серія : Юридичні науки. 2020. № 11(2). С. 100-105. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjju_2020_11\(2\)_16](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjju_2020_11(2)_16)
79. Шевчук Є. В. Розкриття інформації як передумова ефективної взаємодії органів управління акціонерним товариством. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. Серія : Економічні науки. 2021. № 1(2). С. 27-33. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjje_2021_1\(2\)_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjje_2021_1(2)_5)
80. Кадикало О. І. Сучасні особливості правової регламентації діяльності акціонерних товариств. *Право і суспільство*.

2018. № 4(2). С. 87-91. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2018_4\(2\)_17](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2018_4(2)_17)
81. Беяневич О. А. Про способи судового захисту прав міноритарного акціонера у процедурі примусового викупу акцій. *Економіка та право*. 2022. № 2. С. 3-12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/есрр_2022_2_3
82. Ромащенко І. Припинення корпоративних прав. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2019. № 1. С. 79–91. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/uazt_2019_1_10
83. Зінюк М. С. Корпоративне управління епоху цифровізації. *Молодий вчений*. 2019. № 3(2). С. 432-437. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2019_3\(2\)_54](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2019_3(2)_54)
84. Махінчук В. М. Зарубіжний досвід застосування доктрини зняття корпоративної вуалі та перспективи останньої в Україні. *Судова апеляція*. 2019. № 1. С. 106-117. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Suap_2019_1_14
85. Кравчук І. С. Напрями розвитку первинного публічного розміщення акцій в Україні. *Бізнес Інформ*. 2018. № 2. С. 240-246. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2018_2_35

Інформаційні ресурси

86. <http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.
87. <http://www.president.gov.ua/> – Офіційний сайт Президента України.
88. <http://www.kmu.gov.ua/control/> – Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
89. <http://www.nau.kiev.ua/> - Правові системи НАУ.
90. <http://www.rada.gov.ua/> - Верховна рада України.